

Prawa dziecka w szkolnej
praktyce.

Szkolenie dla rad
pedagogicznych.

unicef

dla każdego dziecka

Quiz na dobry początek

1/7

Czy masz prawo
do odpoczynku
po długim dniu
pracy?

Quiz na dobry początek

2/7

Czy masz prawo do dowodu tożsamości (osobistego, paszportu, świadectwa urodzenia)?

Quiz na dobry początek

3/7

Czy masz prawo do
dzwonienia do rodziców
zawsze, gdy masz na to ochotę?

Quiz na dobry początek

4/7

Czy masz prawo do zapisania się na kolejny kurs lub studia?

Quiz na dobry początek

5/7

Czy masz prawo do zachowania
swoich prywatnych spraw tylko
dla siebie?

Quiz na dobry początek

6/7

Czy masz prawo do zgłoszenia przemocy wobec Ciebie?

Quiz na dobry początek

7/7

Czy masz prawo do wybrania się
na koncert lub do kina?

**Brawo, masz
prawa
dziecka!!**

Cele szkolenia

1.

Odróżniam dbanie o dyscyplinę od łamania praw dziecka, także w trudnych sytuacjach.

2.

Rozumiem pojęcie restorative justice i potrafię się kierować jego ideą w pracy wychowawczej.

3.

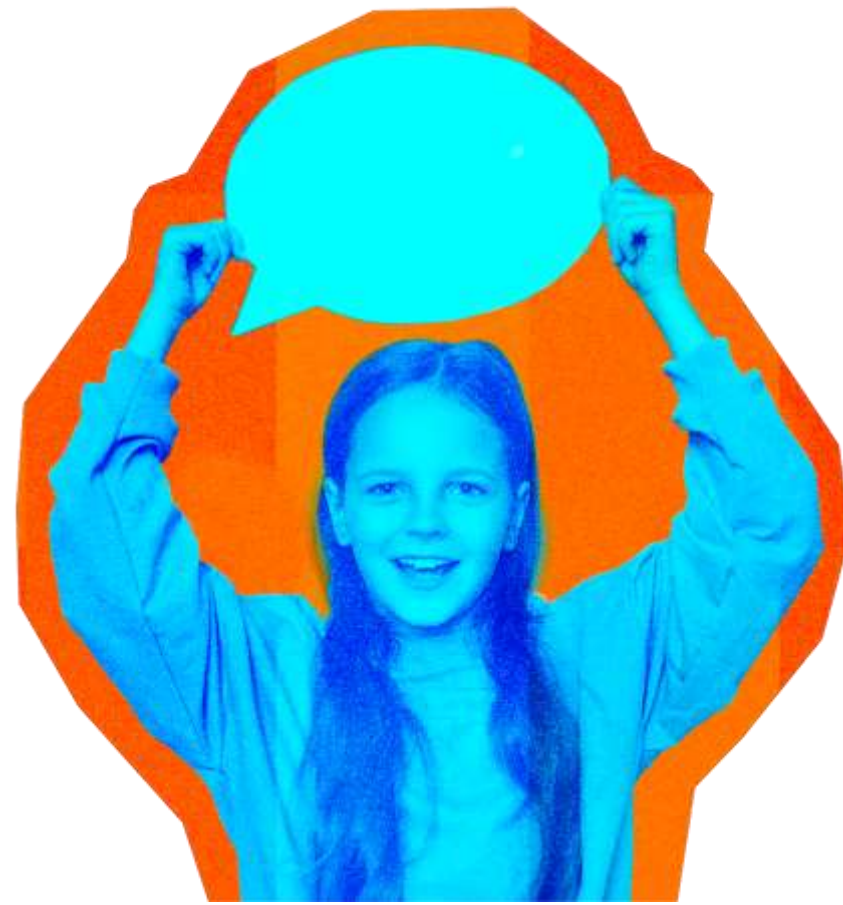
Rozpoznaję sytuacje, w których prawa dziecka bywają nieświadomie łamane.

4.

Wiem jak zastosować kontrakt klasowy i analizę przypadku jako narzędzia wychowawcze i wspierające praktyczną naukę o prawach dziecka

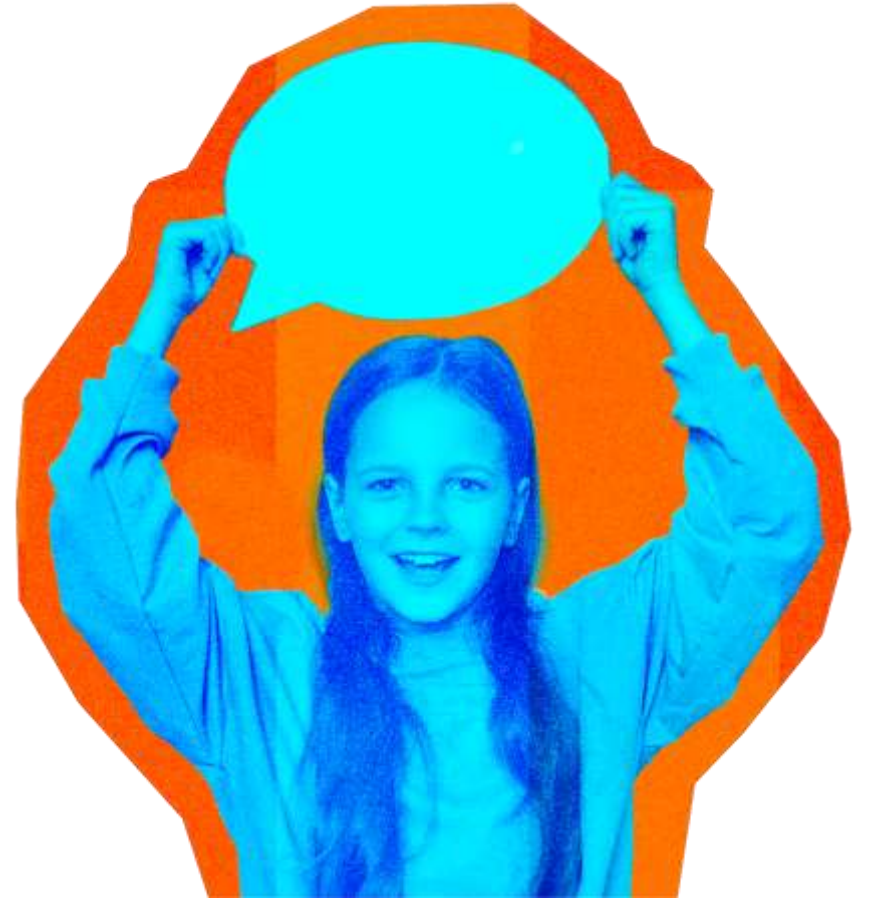
Porozmawiajmy

Dyscyplina w klasie czasem wymaga ograniczenia praw dziecka.

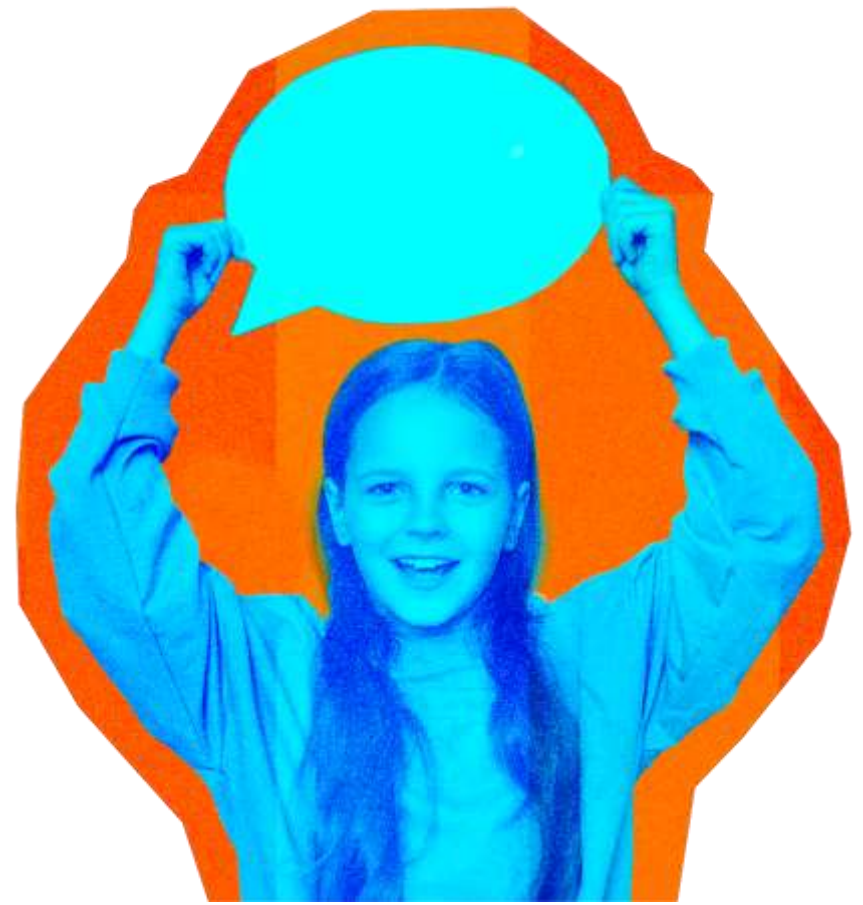
Porozmawiajmy

Prawo dziecka do prywatności w szkole jest bardzo ograniczone.

Porozmawiajmy

Dzieci nadużywają mówienia o swoich prawach, żeby uniknąć odpowiedzialności.

Ćwiczenie - kontrakt

Jeśli chcesz spisać z uczniami kontrakt, zapytaj ich:

- Co jest ważne, żeby się czuć bezpiecznie?
- Co jest potrzebne, żeby móc się efektywnie uczyć?
- Jak chcemy traktować się nawzajem?
- Jak sprawdzimy, czy kontrakt działa?
- Co zrobimy, jeśli ktoś złamie kontrakt?

Ćwiczenie - kontrakt

Kontrakt w przedszkolu

Pokazujemy obrazki przedstawiające różne sytuacje - np. popychające się dzieci, bawiące się, wykonujące jakieś zadania.

Nauczycielka pyta: Czego potrzebują dzieci w naszej grupie? Dzieci decydują, które obrazki chcą, żeby ich przedstawiały, a które nie. Te, które chcą, żeby ich przedstawiały nazywają, a nauczycielka podpisuje obrazki i układa w kontrakt.

Następnie pokazuje, że jest to lista praw, jakie grupa ustanowiła, np. prawo do zabawy, prawo do płaczu, jeśli jest się smutnym, prawo do ochrony przed biciem.

Kontrakt jest stałym elementem rozmów w ciągu roku, a wiedza dzieci jest pogłębianą na przykładzie codziennych sytuacji.

Ćwiczenie - kontrakt

Kontrakt w klasach I-III

Nauczyciel/ka pyta “Co to znaczy, że każde dziecko ma prawo czuć się bezpiecznie w klasie?”

Zbiera odpowiedzi i dopytuje, co jeszcze jest potrzebne, by każdy czuł, że może się uczyć, rozwijać swoje pasje i być bezpiecznym. Spisuje wszystkie odpowiedzi i grupuje je. Następnie prosi uczniów, by wybrali te pomysły, które najlepiej odzwierciedlają ich potrzeby - nauki, przyjaźni, rozwoju, pasji, bezpieczeństwa, prywatności.

Spisany i podpisany kontrakt wisi w klasie przez cały rok, a nauczyciel/ka odwołuje się do niego zarówno wtedy, gdy ktoś go łamie, jak i w sytuacjach godnych pochwały.

Zdania z kontraktu są też przyczynkiem do pogłębiających dyskusji na tematy wychowawcze i społeczne.

Ćwiczenie - kontrakt

Kontrakt w klasach IV-VIII (1/2)

Klasa pracuje w parach. Każda para wie, że pracuje nad kontraktem klasowym i spisuje 10 punktów, które odnoszą się do: nauki, bezpieczeństwa, relacji społecznych, prywatności, szacunku dla odmienności, porządku.

Gdy skończą, łączą się z innymi parami w czwórki i wybierają ze swoich punktów 10, które są najbardziej wg nich trafne. Omawiają, dlaczego uważają, że to najlepiej odzwierciedla ich prawa i potrzeby.

Następnie łączą się w ósemki i powielają to samo zadanie. Na końcu dwie grupy które zostały prezentują swoje propozycje, a grupa decyduje o połączeniu ich w jeden kontrakt (wybierając najbardziej odpowiednie punkty), lub głosuje za przyjęciem jednego.

Każda runda wymaga dyskusji nad różnymi aspektami praw i zasad.

Ćwiczenie - kontrakt

Kontrakt w klasach IV-VIII (2/2)

Następnie omawiają kontrakt pod kątem praw dziecka, które z zaproponowanych przez nich praw są tu spełnione, a które nie. Jeśli dane prawo dziecka nie ma odzwierciedlenia w kontrakcie klasowym to odpowiadają na pytania:

czy powinno być ujęte w kontrakcie klasowym?

jeśli tak, to jak?

jeśli nie, to jakie inne dokumenty o nim mówią?

Odpowiedź trzecia wymaga pomocy nauczyciela/ki - wymienia prawa i osoby, do których mogą się zwrócić o pomoc np. wychowawczyni, pedagog, policja itd. Prawa - od statutu szkoły po Konwencję o Prawach Dziecka.

Ćwiczenie - kontrakt

Kontrakt w szkołach ponadpodstawowych (1/2)

Uczniowie wspólnie spisują kontrakt klasowy. Nauczyciel/ka upewnia się, że punkty odnoszą się do różnych aspektów - nauki, relacji, rozwoju osobistego, różnorodności, porządku, szacunki itd.

Następnie uczniowie sprawdzają, które z elementów kontraktu są elementami praw dziecka (na podstawie plakatu ze strony UNICEF Polska).

Każdy z punktów omawiają pod kątem - czy to jest niezbywalne prawo dziecka, czy umowa społeczna między nami? w jaki sposób mogę realizować to prawo? gdzie jest granica tego prawa - po czym poznam, że nadużywam tego prawa lub łamię prawa innej osoby?

Ćwiczenie - kontrakt

Kontrakt w szkołach ponadpodstawowych (2/2)

Jeśli się na to zdecydują, analizują statut szkoły pod kątem respektowania praw dziecka i piszą własne rekomendacje, które przekazują dyrekcji i radzie pedagogicznej.

Ćwiczenie - analiza przypadku

Przeczytajcie sytuację i napiszcie jak powinna być rozwiązana z punktu widzenia:

- dziecka
- rodzica
- nauczyciela/nauczycielki
- dyrekcji szkoły

Sprawiedliwość naprawcza

Koncepcja dochodzenia do sprawiedliwości, wg której skupiamy się na **naprawieniu szkód**, przy aktywnym (dobrowolnym) udziale ofiary, sprawcy i społeczności lokalnej.

Sprawca bierze **odpowiedzialność** za swoje czyny, ofiara zaś otrzymuje adekwatne **zadośćuczynienie**. Społeczność lokalna wspiera proces i dba, by takie przypadki niesprawiedliwości zminimalizować w przyszłości.

Jedną z form wdrażania sprawiedliwości naprawczej w szkole jest stworzenie grupy szkolnych mediatorów.

Dobre praktyki

Czy bohater miał prawo?

Omawiając film, książkę lub dziecięcego bohatera wydarzenia historycznego, zapytaj uczniów “Czy bohater miał prawo do bezpieczeństwa, bycia wysłuchanym, rozwoju, szacunku, ochrony przed przemocą?”

Podaj takie prawo z puli praw dziecka, które pozwoli na dyskusję na ten temat i odniesienie do współczesności.

Dobre praktyki

Jak było?

Ucząc historii, historii sztuki, języka polskiego i innych przedmiotów humanistycznych, uwzględnij sytuację dzieci w danej epoce.

Dobre praktyki

Szkolne prawo

Przeanalizuj z uczniami prawo szkolne np. statut szkoły pod kątem obecności i realizacji praw dziecka.

Dobre praktyki

Barometr praw
1/2

Ustaw klasę w kręgu. Osoby, które się zgadzają z danym stwierdzeniem robią krok do przodu, pozostałe zostają na miejscu. Po każdym stwierdzeniu wszyscy wracają do pełnego kręgu.

Dobre praktyki

Barometr praw

2/2

Przykładowe stwierdzenia

Zgadzam się, że

- mam możliwość zachowania prywatności w szatni na wf
- mogę zgłosić, że ktoś mi dokucza i nauczyciel zareaguje na to
- mam czas, żeby zjeść obiad lub drugie śniadanie
- przerwy wystarczają, żeby odpocząć

Stwierdzenia dopasuj do wieku uczniów, np.:

Przedszkole - mogę w ciągu dnia odpocząć w ciszy.

Klasy I-III - mam czas, żeby zjeść drugie śniadanie.

Klasy IV-VIII - moje oceny nie są podawane na głos bez mojej zgody.

Klasy ponadpodstawowe - mogę swobodnie rozmawiać na temat spraw które mnie dotyczą

Dobre praktyki

Lista spraw

Nauczyciel/ka wraz z uczniami tworzy listę tematów, na jakie uczniowie mogą mieć wpływ w szkole. Przykładowa lista.

Sprawa	Czy mam wpływ?	Jak to mogę zrobić?	Kto inny ma wpływ?
Rodzaj zadania na lekcji	czasem	zgłosić nauczycielowi lub poprosić, żeby dawał zadania do wyboru.	nauczyciel
System oceniania	mogę mieć	zgłosić potrzebę zmian w samorządzie uczniowskim	rada pedagogiczna, która może wysłuchać samorząd i uczniów
Rozkład sprawdzianów	mogę mieć	zapoznać się ze statutem szkoły i zgłosić do dyrekcji nadużycia lub potrzebę zmian w statucie	rada szkoły, która zobowiązana jest do przestrzegania statutu i może wysłuchać propozycji zmian w statucie.

Dobre praktyki

Co mogę zrobić?

nauczyciel/ka wraz z uczniami buduje kodeks zachowań, które są pożądane, gdy wiemy, że łamane są prawa dziecka. Wypracowany kodeks jest zgodny z prawem.

Przykładowe sytuacje do omówienia:

- Dowiaduję się, że kolega z klasy jest bity w domu.
- Widzę, że ktoś wyśmiewa dziewczynę z młodszej klasy.
- Dorosły głośno komentuje zachowanie moich rodziców.
- Dorosły mówi przy mnie i moich kolegach, że jeden z uczniów dostał od rady rodziców pieniądze na wycieczkę szkolną.
- Klasa ignoruje ucznia cudzoziemskiego “bo i tak nic nie rozumie”.
- Lekcja się przeciągnęła i część klasy nie zdążyła zjeść obiadu.
- Koleżanka obmawia swoją “przyjaciółkę” za jej plecami, zdradzając jej sekrety.
- Ktoś z mojej klasy “dla żartu” chowa mój plecak i zabiera rzeczy z ławki.

Materiały o prawach dziecka

Prawa dziecka - integracja i włączanie

Prawa dziecka - czym są i jak je rozumieć